

Fristående skolor

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 42 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2003.

Motionsyrkandena avser frågor om bl.a. etablering av fristående skolor, bidrag till fristående skolor, bidrag för elever i behov av särskilt stöd, undervisningen i konfessionella skolor, uppföljning, utvärdering och tillsyn av fristående skolor, etableringsfrihet inom förskoleverksamheten och rätt att starta fristående skolor för vuxenutbildning.

Utskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till tidigare ställningstaganden av riksdagen och till förslag som lagts fram av Skollagskommittén och som bereds inom Regeringskansliet.

I betänkandet finns reservationer från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet och Centerpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	7
Utskottets överväganden.....	8
Etablering av fristående skolor.....	8
Bidrag till fristående skolor.....	10
Bidrag för elever i behov av särskilt stöd.....	13
Införande av individuella program.....	14
Undervisningen i konfessionella skolor.....	15
Sex- och samlevnadsundervisning.....	18
Undervisning på entreprenad.....	19
Uppföljning, utvärdering och tillsyn.....	19
Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten.....	21
Rätt att bedriva fritidsverksamhet.....	23
Fristående skolor för vuxenutbildning.....	23
Rätten till skolskjuts för elev i fristående skola.....	24
Förslaget till lagreglering av fristående skolor.....	26
Reservationer.....	28
1. Elevaltal för godkännande av fristående skola, punkt 2 – motiveringen (m).....	28
2. Elevaltal för godkännande av fristående skola, punkt 2 (kd).....	28
3. Riksprislista för bidrag till fristående grundskolor, punkt 3 (m, fp).....	29
4. Ekonomiska villkor för fristående grundskolor, punkt 4 (fp).....	29
5. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (m, fp).....	30
6. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (kd).....	31
7. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (c).....	31
8. Bidrag för elever i behov av särskilt stöd, punkt 6 (fp, kd, c).....	32
9. Bidrag för elever i behov av särskilt stöd, punkt 6 – motiveringen (m).....	32
10. Införande av individuella program, punkt 7 (m, kd, c).....	33
11. Undervisningen i konfessionella skolor, punkt 8 – motiveringen (m, kd, c).....	33
12. Undervisningen i konfessionella skolor, punkt 8 (v).....	34
13. Undervisning på entreprenad, punkt 10 (m, fp).....	35
14. Granskning genom ett nationellt kvalitetsinstitut, punkt 12 (m, fp, c).....	35
15. Tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående specialskolor, punkt 13 (m, kd).....	36
16. Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten, punkt 14 (m, fp, kd, c).....	36
17. Rätt att bedriva fritidsverksamhet, punkt 15 (m).....	37
18. Fristående skolor för vuxenutbildning, punkt 16 (m, fp, kd, c).....	38
19. Rätten till skolskjuts för elev i fristående skola, punkt 17 (m, fp, kd, c).....	38
20. Skollagskommitténs förslag till reglering av fristående skolor, punkt 18 (m).....	39

21. Begreppet fristående skolor, punkt 19 (m, fp, kd, c).....	40
Särskilda yttranden.....	41
1. Etablering av fristående skolor, punkt 1 (m, fp, kd, c, mp).....	41
2. Etablering av fristående skolor, punkt 1 (s).....	41
3. Etablering av fristående skolor, punkt 1 (v).....	42
4. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (mp).....	43
5. Införande av individuella program, punkt 7 (fp).....	43
6. Uppföljning, utvärdering och tillsyn, punkt 11 (m, fp, kd, mp).....	43
7. Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten, punkt 14 (mp).....	44
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	45
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	45

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Etablering av fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub367 yrkande 32 och 2003/04:Ub427 yrkande 6.

2. Elevaltal för godkännande av fristående skola

Riksdagen avslår motion 2003/04:N330 yrkande 10.

Reservation 1 (m) – motiv

Reservation 2 (kd)

3. Riksprislista för bidrag till fristående grundskolor

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub427 yrkande 5.

Reservation 3 (m, fp)

4. Ekonomiska villkor för fristående grundskolor

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub388 yrkande 17 i denna del.

Reservation 4 (fp)

5. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub342, 2003/04:Ub367 yrkande 24, 2003/04:Ub374, 2003/04:Ub378 yrkande 7, 2003/04:Ub391 yrkande 11 och 2003/04:Ub427 yrkande 4.

Reservation 5 (m, fp)

Reservation 6 (kd)

Reservation 7 (c)

6. Bidrag för elever i behov av särskilt stöd

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 2 och 2003/04:Ub391 yrkande 9.

Reservation 8 (fp, kd, c)

Reservation 9 (m) – motiv

7. Införande av individuella program

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 3, 2003/04:Ub391 yrkande 10 och 2003/04:Ub498 yrkande 35.

Reservation 10 (m, kd, c)

8. Undervisningen i konfessionella skolor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Sf326 yrkande 13, 2003/04:Ub282 yrkande 1 och 2003/04:Ub436.

Reservation 11 (m, kd, c) – motiv

Reservation 12 (v)

9. Sex- och samlevnadsundervisning

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub286, 2003/04:Ub428 yrkande 6 och 2003/04:Ub437 yrkande 6.

10. Undervisning på entreprenad

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub427 yrkande 8.

Reservation 13 (m, fp)

11. Uppföljning, utvärdering och tillsyn

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub205, 2003/04:Ub378 yrkande 1 och 2003/04:Ub427 yrkandena 1 och 2.

12. Granskning genom ett nationellt kvalitetsinstitut

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub391 yrkande 8.

Reservation 14 (m, fp, c)

13. Tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående specialskolor

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub377 yrkande 10.

Reservation 15 (m, kd)

14. Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:So500 yrkande 14, 2003/04:Ub300, 2003/04:Ub438 yrkande 7 och 2003/04:Ub486.

Reservation 16 (m, fp, kd, c)

15. Rätt att bedriva fritidsverksamhet

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub427 yrkande 10.

Reservation 17 (m)

16. Fristående skolor för vuxenutbildning

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub367 yrkande 27 och 2003/04:Ub378 yrkande 4.

Reservation 18 (m, fp, kd, c)

17. Rätten till skolskjuts för elev i fristående skola

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub253, 2003/04:Ub378 yrkande 5, 2003/04:Ub388 yrkande 17 i denna del och 2003/04:Ub439 yrkande 29.

Reservation 19 (m, fp, kd, c)

18. Skollagskommitténs förslag till reglering av fristående skolor

Riksdagen avslår motion 2003/04:Ub427 yrkande 7.

Reservation 20 (m)

19. Begreppet fristående skolor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 6 och 2003/04:Ub427 yrkande 9.

Reservation 21 (m, fp, kd, c)

Stockholm den 19 februari 2004

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd), Nils-Erik Söderqvist (s), Anna Ibrisagic (m), Louise Malmström (s), Sofia Larsen (c), Sören Wibe (s), Tobias Billström (m), Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp), Christer Adelsbo (s), Marie Nordén (s) och Axel Darvik (fp).

Redogörelse för ärendet

Under den allmänna motionstiden 2003 väcktes motioner med sammanlagt 42 yrkanden rörande fristående skolor. Dessa behandlas i detta betänkande.

Motionsyrkandena avser frågor om bl.a. etablering av fristående skolor, bidrag till fristående skolor, bidrag för elever i behov av särskilt stöd, undervisningen i konfessionella skolor, uppföljning, utvärdering och tillsyn av fristående skolor, etableringsfrihet inom förskoleverksamheten och rätt att starta fristående skolor för vuxenutbildning.

Förslagen i motionerna återges i *bilaga*.

Utskottets överväganden

Etablering av fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande etablering av fristående skolor med hänvisning till tidigare riksdagsbehandling. Vidare bör riksdagen avslå ett motionsyrkande om elevantal för godkännande av fristående skola.

Jämför reservationerna 1 (m) och 2 (kd) samt särskilda yttrandena 1 (m, fp, kd, c, mp), 2 (s) och 3 (v).

Motioner och utskottets ställningstaganden

I motion 2003/04:Ub427 yrkande 6 angående **etablering av fristående skolor** framhåller Moderata samlingspartiet att riksdagen uttalat sig mot ett införande av kommunal vetorätt när det gäller friskoleetableringar. I motionen hävdas att Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill att kommunerna i princip skall ges rätt till veto mot nyetableringar och konkurrens från fristående alternativ. Moderaterna anser därför att det finns all anledning att upprepa kravet att vetorätt inte skall införas.

Även Folkpartiet understryker i motion 2003/04:Ub367 som rör gymnasieskolan att kommunalt godtycke inte får tillåtas vara avgörande för om en fristående gymnasieskola skall få etableras eller inte (yrkande 32).

U t s k o t t e t anser att motionsyrkandena bör avslås av riksdagen med hänvisning till tidigare riksdagsbehandling.

Enligt gällande bestämmelser i skollagen (1985:1100) skall Skolverket förklara en godkänd fristående skola på grundskolenivå berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner. Förklaring skall dock inte lämnas om skolans verksamhet skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen (9 kap. 6 och 6 a §§). Motsvarande bestämmelser finns när det gäller fristående skolor på gymnasienivå, nämligen att förklaring om rätt till bidrag inte skall lämnas i fråga om utbildning som skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i den kommun där skolan är belägen eller i närliggande kommuner (9 kap. 8 och 8 b §§).

I förordningen (1996:1206) om fristående skolor föreskrivs att när Skolverket handlägger ärenden om godkännande av och bidrag till fristående grundskolor och särskolor, skall verket ge den kommun där skolan skall vara belägen tillfälle att yttra sig. När kommunen yttrar sig bör den bifoga en konsekvensbeskrivning till sitt yttrande (1 a kap. 2 §). Motsvarande gäller i ärenden om bidrag till fristående gymnasieskolor och gymnasiesärskolor med tillägget att även närliggande kommuner som kan antas bli berörda av en etablering av en skola skall ges tillfälle att yttra sig över ansökan (2 kap. 2 §).

Riksdagen avslag våren 2002, dvs. under föregående mandatperiod, regeringens förslag i propositionen *Fristående skolor* (prop. 2001/02:35, bet. UbU7, rskr. 184) om tydligare och mer detaljerade lagregler för Skolverkets prövning av om en fristående skola skall ha rätt till kommunala bidrag. Regeringen hade föreslagit att Skolverket inte skulle förklara en fristående skola berättigad till bidrag, om skolans verksamhet vid en helhetsbedömning som bl.a. innefattade skolans storlek, geografiska läge och – på gymnasienivå – utbildningens innehåll skulle innebära påtagliga negativa följder för skolväsendet i kommunen eller i närliggande kommuner. Riksdagsmajoriteten ansåg alltså att gällande lagregler var tillräckliga.

Frågan om en ändring av ifrågakvarande lagbestämmelser togs ånyo upp till behandling våren 2003 med anledning av ett motionsyrkande från Vänsterpartiet (bet. 2002/03:UbU15). Denna gång biföll riksdagen en fempartireservation om avslag på motionsyrkandet och om bibehållande av de bestämmelser som gäller i dag.

I juni 2003 beslutade regeringen att uppdra åt Skolverket att inom ramen för den nya utbildningsinspektionen skapa nya och skarpa rutiner och metoder för inspektion och prövning av fristående skolor.

Skolverket redovisade den 15 januari 2004 resultatet av regeringsuppdraget i rapporten *Skarpare rutiner vid tillståndsprövning och inspektion av fristående skolor* (dnr 01-2003:1995). Skolverket föreslår bl.a. att en bestämmelse skall införas i skollagen om att kommunerna *skall* yttra sig över ansökan om att få starta en fristående skola. Vidare bör i förordningen om fristående skolor föreskrivas att en konsekvensbeskrivning *skall* bifogas kommunens yttrande. För närvarande saknar Skolverket bemyndigande att meddela föreskrifter om hur konsekvensbeskrivningar skall utformas. I rapporten föreslås att verket får ett sådant bemyndigande. Det påpekas att en förutsättning för att verket skall kunna göra korrekta bedömningar är att kravet på kommunernas yttranden skärps.

Förslagen från Skolverket kommer nu att beredas inom Utbildningsdepartementet.

I motion 2003/04:N330 om en livskraftig landsbygd framhåller Kristdemokraterna betydelsen av att det finns möjligheter att driva skolor med ett *mindre elevantal* (yrkande 10). Enligt motionen bör Skolverket mer generöst tillämpa de dispensmöjligheter som finns när det gäller att starta en fristående skola i glesbygdsområden med färre än 20 elever.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandet.

Som en av förutsättningarna för att en fristående skola för skolpliktiga elever skall godkännas gäller enligt skollagen att skolan har minst 20 elever, om det inte finns särskilda skäl för ett lägre elevantal (9 kap. 2 §).

Av förarbetena till nämnda lagbestämmelse (prop. 1995/96:200, bet. 1996/97:UbU4, rskr. 14) framgår att kravet på minst 20 elever gäller vid fullt utbyggd verksamhet enligt ansökan om godkännande. En fristående skola som begär godkännande för exempelvis år 1–6 kan alltså bygga upp verksamheten successivt och börja med färre elever. Skolverket skall kunna medge undantag

från kravet på minst 20 elever, t.ex. för att i lägre årskurser möjliggöra skolgång inom rimligt avstånd från elevernas hem i glesbygd eller därför att en nystartad skola behöver en viss tid för uppbyggnad.

1999 års skollagskommitté föreslår i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) att kravet på minst 20 elever för fristående grundskolor, särskolor och specialskolor skall tas bort. Enligt kommittén kan Skolverket fortfarande avslå en ansökan och återkalla ett godkännande om skolan anses för liten för att utgöra en skola i läroplanens bemärkelse.

Utskottet anser att regeringens förslag med anledning av Skollagskommitténs betänkande och remissyttranden över detta bör avvaktas.

Bidrag till fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om riksprislista för bidrag till fristående grundskolor, ekonomiska villkor för fristående grundskolor och bidragssystemet för fristående gymnasieskolor.

Jämför reservationerna 3 (m, fp), 4 (fp), 5 (m, fp), 6 (kd) och 7 (c) samt särskilt yttrande 4 (mp).

Motioner och utskottets ställningstaganden

En **riksprislista för bidrag till fristående grundskolor** efterfrågas i Moderata samlingspartiets motion 2003/04:Ub427 yrkande 5. Moderaterna anser att regeringen bör ge Skolverket i uppdrag att utforma en sådan prislista för att skapa ett normvärde som kan ligga till grund för överenskommelser. Detta behövs dels vid eventuella tvister om beräkningen av bidrag, dels för att stimulera friskoleetableringar i kommuner som saknar fristående alternativ på grund av att den erbjudna kommunala skolpengen varit alltför låg.

Folkpartiet betonar i motion 2003/04:Ub388 att fristående grundskolor skall kunna konkurrera med de offentliga skolorna på **ekonomiskt lika villkor** (yrkande 17 i denna del). Reglerna för ekonomisk ersättning till de fristående skolorna måste bli så tydliga att skilda tolkningar i kommunerna inte är möjliga. Dessutom bör momsreglerna ses över. Motionärerna anmärker att fristående skolor inte har avdragsrätt för moms, vilket kommunala skolor har.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandena.

Bidraget från en elevs hemkommun till en fristående grundskola skall enligt skollagen bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och elevens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna grundskolorna (9 kap. 6 §).

Enligt utskottet föreligger det inga motsatta uppfattningar i fråga om att likvärdiga och rättvisa villkor skall gälla för alla skolor oavsett huvudman. Det är viktigt att denna princip kan upprätthållas. Utskottet förutsätter att kommunerna utvecklar regler för resursfördelningen på grundskolenivå som

är rimliga. En prislista på nationell nivå för grundskolan kan utskottet inte förorda. Förutsättningarna för skolverksamheten är alltför skiftande mellan olika kommuner.

När det gäller momsregler och ersättning till fristående skolor erinrar utskottet om att regler finns i förordningen (1996:1206) om fristående skolor. Där föreskrivs att en kommun som lämnar bidrag för en elev i en fristående skola skall för skolan kunna redovisa hur stor andel av bidraget som är ersättning för kostnader för mervärdesskatt.

I flera motioner anförs kritik mot det nyligen införda *bidragssystemet för fristående gymnasieskolor*.

Enligt Moderata samlingspartiets motion 2003/04:Ub427 yrkande 4 bör den s.k. riksprislistan för gymnasieutbildningar återinföras. Moderaterna anger exempel på etablerade skolor som riskerar att inte kunna fortsätta sin verksamhet, på grund av att kommunerna använder beräkningsunderlag för bidragsgivningen som omöjliggör vidare drift. De framhåller att genom riksprislistan garanteras eleverna att skolorna uppfyller kraven på långsiktighet. Rättssäkerheten för de fristående skolorna stärks också med en riksprislista, eftersom det vid tvister om beräkningsgrunder finns en av staten fastställd bidragsnorm att utgå från.

Även Folkpartiet begär i motion 2003/04:Ub367 yrkande 24 att en s.k. riksprislista skall användas i de fall då kommuner och fristående gymnasieskolor inte kommer överens om nivån på ersättningen till skolorna.

Kristdemokraterna – som likaså kritiserar det gällande bidragssystemet – föreslår i motion 2003/04:Ub378 yrkande 7 ett modifierat system för ersättning till fristående gymnasieskolor. Kommunen skall i dialog med de fristående skolorna fastställa ersättningen. Beslutet skall kunna överklagas till Skolverket, som då har att pröva om ersättningsnivån stämmer överens med den som ges för likartad utbildning i kommunal regi.

I motion 2003/04:Ub342 (kd) betonar motionären att den fristående skolan är ett viktigt komplement och alternativ till den kommunala skolan. Samhället bör därför garantera ekonomisk rättvisa åt fristående skolor.

Centerpartiet begär i motion 2003/04:Ub391 yrkande 11 att regeringen snarast låter utreda hur de nya bidragsreglerna påverkat situationen för de fristående gymnasieskolorna. Det har enligt motionen visat sig att det nya bidragssystemet för fristående gymnasieskolor har medfört stora problem, såväl ekonomiska som administrativa.

En motsatt uppfattning framförs i motion 2003/04:Ub374 (s). I denna påtalar motionärerna problemet med att hemkommunens kostnader för elever på riksrekryterande gymnasieutbildningar och i fristående gymnasieskolor inte kan balanseras med motsvarande kostnadssänkningar för den egna gymnasieskolan. För gymnasieutbildningen i kommuner med svag ekonomi innebär de ekonomiska konsekvenserna av riksintag av elever på längre sikt en kvalitetsmässig utarmning av den egna verksamheten. Det är därför angeläget att regelverket ses över.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena med hänvisning till följande.

Tidigare var grundregeln att elevens hemkommun och den fristående gymnasieskolan skulle komma överens om bidraget. Om man inte kom överens skulle kommunen betala det belopp som regeringen föreskrivit i den s.k. riksprislistan, som fanns i en bilaga till förordningen (1996:1206) om fristående skolor.

Utskottet erinrar om att riksdagen så sent som våren 2002 ställde sig bakom principerna för ett nytt bidragssystem för fristående gymnasieskolor och antog de ändringar i skollagen som följde därav (prop. 2001/02:35, bet. UbU7, rskr. 184). Med utgångspunkt i det övergripande synsättet om likvärdiga ekonomiska villkor oavsett huvudman skulle bidraget till fristående gymnasieskolor motsvara hemkommunens kostnad för motsvarande nationella program. Utskottet framhöll att det nya bidragssystemet, bättre än vad riksprislistan gjort, borde kunna garantera att likvärdiga och rättvisa ekonomiska villkor skulle gälla för kommunala och fristående gymnasieskolor.

De nya bidragsreglerna för fristående gymnasieskolor som tillämpas fr.o.m. den 1 januari 2003 innebär alltså att bidraget skall motsvara den kostnad elevens hemkommun har för motsvarande nationella program. Om programmet inte finns i hemkommunen, men i den kommun där den fristående skolan ligger, skall bidraget motsvara kostnaden i den kommunen. I annat fall skall det belopp utbetalas som fastställts av Skolverket i en riksprislista. Skolverket fastställer också till vilket nationellt program i gymnasieskolan en fristående gymnasieskolas utbildning skall hänföras i bidragshänseende.

Samtidigt som de nya bidragsreglerna för fristående gymnasieskolor beslutades gjorde riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om behovet av att det utarbetades ett system för redovisning av kostnaderna för olika program vid kommunala gymnasieskolor.

Skolverket har på regeringens uppdrag utarbetat det begärda redovisningssystemet. Detta finns tillgängligt på Skolverkets hemsida.

Efter det att kritiska synpunkter framförts från Friskolornas riksförbund och Svenska Kommunförbundet påbörjade Skolverket hösten 2003 en utvärdering av bidragssystemet för fristående gymnasieskolor. Utvärderingen beräknas vara klar i slutet av februari 2004.

Bidrag för elever i behov av särskilt stöd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden som rör mottagande i fristående skola av elever i behov av särskilt stöd. Utskottet hänvisar bl.a. till förslag som lagts fram av Skollagskommittén (SOU 2002:121) och som bereds inom Regeringskansliet.

Jämför reservationerna 8 (fp, kd, c) och 9 (m).

Motioner

Kristdemokraterna föreslår i motion 2003/04:Ub378 yrkande 2 att fristående skolor inte skall ha rätt att neka behörig elev tillträde så länge kvoten av elever inte är uppfylld. Detta förutsätter att kommunen står för de kostnader som orsakas av att en elev exempelvis har ett handikapp som kräver lokalanpassning eller är i behov av annat särskilt stöd.

Enligt Centerpartiet i motion 2003/04:Ub391 yrkande 9 skall fristående skolor vara förpliktade att ta emot elever i behov av särskilt stöd på samma villkor som kommunala skolor. Detta skall även gälla elever som kräver extra ekonomiska resurser som t.ex. funktionshindrade barn. Motionärerna vill ha regler eller riktlinjer för bedömning av vilken typ av stödbehov som skall tilldelas särskilda resurser. Därigenom underlättas prövningen av frågan om särskilt bidrag till fristående skolor för elever i behov av särskilt stöd.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Enligt skollagen (1985:1100) skall en godkänd eller bidragsberättigad fristående skola stå öppen för alla barn respektive ungdomar som enligt lagen har rätt till utbildning inom motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet (9 kap. 2, 8 och 8 b §§). Likaså skall en godkänd fristående förskoleklass stå öppen för alla barn som har rätt till utbildning inom förskoleklassen (2 b kap. 7 §). Undantag får endast göras för sådana barn respektive ungdomar vilkas mottagande skulle medföra att betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter uppstår för skolan.

Möjligheten för en fristående skola att neka att ta emot en elev under vissa förutsättningar motsvarar vad som, enligt 4 kap. 6 § skollagen, gäller vid placeringen av elever vid en kommuns olika skolenheter. En skola kan när det gäller barn med särskilda behov ha svårt att ta emot barnet som elev. För att skolan skall få neka en elev tillträde måste dock svårigheten vara betydande. Det kan vara fråga om att skollokaler måste förändras eller att det behövs extra personal för eleven. Om kommunen är beredd att betala för det särskilda stödet, kan den fristående skolan inte åberopa ekonomiska svårigheter som skäl för att vägra att ta emot en elev.

Principen om öppenhet gäller för både fristående och offentliga skolor. Överensstämmande regler gäller också i fråga om mottagande av elever i behov av särskilt stöd. Utskottet förutsätter att detta innebär att skolorna får en lika behandling oavsett huvudman även när det gäller resursfördelningen för elever i behov av särskilt stöd.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) nya bestämmelser som innebär att en enskild skola (nuvarande fristående skola) skall kunna specialisera sin verksamhet till elever i behov av särskilt stöd eller, enligt föreskrifter som meddelats av regeringen, till en särskild elevgrupp som kräver en särskilt anpassad utbildning eller organisation (s. 229, 620).

I betänkandet konstaterar kommittén att uppfattningen skiftar om vad som krävs för att en elev skall anses vara i behov av särskilt stöd. Att i lagtext närmare definiera vilka förutsättningar som skall föreligga för rätt till särskilt stöd är knappast möjligt. Kommittén anser mot denna bakgrund att en regel om särskilt stöd med nödvändighet måste bli allmänt hållen och knyts till en skyldighet för skolan att utreda elevens stödbehov. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd för att kunna nå målen har eleven rätt till sådant stöd (s. 336 f.).

Utskottet anser att beredningen inom Regeringskansliet av Skollagskommitténs förslag bör avvaktas.

Införande av individuella program

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om att fristående gymnasieskolor skall ges rätt att anordna individuella program. Utskottet hänvisar till att regeringens förslag i en aviserad proposition om gymnasieskolan bör inväntas.

Jämför reservation 10 (m, kd, c) och särskilt yttrande 5 (fp).

Motioner

Kristdemokraterna förordar i motionerna 2003/04:Ub498 yrkande 35 och 2003/04:Ub378 yrkande 3 att fristående gymnasieskolor skall ges rätt att starta individuella program. I motionerna lyfts fram att många fristående skolor drivs med alternativa och nyskapande pedagogiska metoder. I vissa fall kan det göra skolorna väl lämpade att ta emot elever som saknar studiemotivation och som av olika anledningar har svårt att klara de nationella gymnasieprogrammen.

Även Centerpartiet pläderar i motion 2003/04:Ub391 yrkande 10 för att det skall bli möjligt att inrätta det individuella programmet vid fristående gymnasieskolor. Det är enligt motionärerna angeläget att ta till vara den kunskap och det engagemang som finns också utanför det offentliga skolväsendet för att ge elever rätt stöd och stimulans för vidare studier.

Utskottets ställningstagande

Förändringar av gymnasieskolans individuella program har föreslagits av Gymnasiekommittén 2000 i betänkandet *Åtta vägar till kunskap – en ny struktur för gymnasieskolan* (SOU 2002:120) och av en arbetsgrupp inom Utbildningsdepartementet i promemorian *Ökade möjligheter för elever i gymnasieskolan att följa undervisningen på ett programinriktat individuellt program* (U2003/532/G). En proposition om gymnasieskolan är aviserad att föreläggas riksdagen i mars innevarande år.

Enligt utskottets mening bör riksdagen – i avvaktan på regeringens förslag i gymnasiepropositionen – inte göra något uttalande om rätt för fristående gymnasieskolor att anordna individuella program.

Motionsyrkandena avstyrks därmed.

Undervisningen i konfessionella skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om undervisningen i konfessionella fristående skolor. Utskottet hänvisar till gällande bestämmelser och uttalanden i förarbetena till dessa samt till Skolverkets utbildningsinspektion.

Jämför reservationerna 11 (m, kd, c) och 12 (v).

Motioner

Folkpartiet betonar i motion 2003/04:Sf326 yrkande 13 att fristående skolor som inte bedriver undervisning i enlighet med läroplanens mål och värderingar bör få sina tillstånd indragna. I motionen anmärks att religiösa friskolor är något nytt och därmed ovant i Sverige. Det ställer krav på tydliga politiska ramar för vad som är tolerans och vad som inte är det. Enligt motionärerna är det utomordentligt viktigt att dessa skolor undervisar om samtliga världsreligioner och livsåskådningar. Undervisningen får inte vara färgad av konfessionella förbehåll. Det är också viktigt att skolorna ingående undervisar om medborgerliga och politiska fri- och rättigheter i Sverige. Motionärerna ser det som angeläget att Skolverket fortsätter sin granskning av fristående skolor som drivs på religiös grund.

I motion 2003/04:Ub282 yrkande 1 från Vänsterpartiet begärs ett tillkännagivande om att regeringen snarast bör låta se över frågan om offentlig finansiering av konfessionella skolor. Motionärerna hänvisar till att enligt

läroplanerna skall undervisningen i skolan vara icke-konfessionell. De ifrågasätter att fristående skolor som drivs på konfessionell grund uppfyller detta grundläggande krav. Det är enligt dem svårt att se varför offentliga medel skall användas till verksamheter som på avgörande punkter gör avsteg från gällande läroplaner. Motionärerna framhåller att den offentligt organiserade skolans uppgift är att utgöra en mötesplats för barn och unga med olika ursprung och därmed verka för integration, förståelse och respekt.

Också i motion 2003/04:Ub436 (s) aktualiseras frågan om offentliga medel bör utgå till konfessionella skolor. Motionären anser att det är nödvändigt att Skolverket kraftigt stärker sin kompetens när det gäller att följa upp och utvärdera fristående skolor med konfessionell inriktning. Om förutsättningar saknas att fullt ut garantera att fristående konfessionella skolor följer läroplaner och andra styrdokument för skolan, finns det skäl att ta upp frågan om bidrag till dessa skolor till förnyad diskussion.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen inte bör göra något särskilt uttalande med anledning av motionsyrkandena utan avslå desamma.

Enligt gällande regler i skollagen (1985:1100) skall fristående skolor, såväl på grundskolenivå som på gymnasienivå, svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet (9 kap. 2 och 8 §§). I samma lagrum stadgas att en fristående skola, inom ramen för den gemensamma värdegrunden, får ha en konfessionell inriktning.

Utskottet finner det viktigt att hänvisa till följande uttalanden som regeringen gjorde i förarbetena till dessa bestämmelser (prop. 1995/96:200 s. 32).

I en fristående skola med konfessionell profil måste undervisningen i religionskunskap, men även utbildningen i övrigt, bedrivas under iakttagande av läroplanens krav på saklighet och allsidighet, öppenhet för skilda uppfattningar, tolerans samt möjligheter till personliga ställningstaganden. - - - En fristående skola skall hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och läroplanerna samt klart ta avstånd från det som strider mot dessa värden. Undervisningen får inte i något ämne vara indoktrinerande eller tendentiös. Elevens rätt till en saklig och allsidig undervisning av god kvalitet kan aldrig underordnas föräldrarnas rätt att välja en undervisning som överensstämmer med deras religiösa eller filosofiska övertygelse.

I den nämnda propositionen underströk regeringen att Skolverket i sin tillsyn av fristående skolor särskilt bör ge akt på om skolan bedriver sin verksamhet i enlighet med skollagens och läroplanernas värdegrund och allmänna mål (prop. 1995/96:200 s. 57). Om Skolverket i sin tillsyn finner att undervisningen i den fristående skolan inte lever upp till dessa krav, skall beslutet om godkännande återkallas.

Efter uppgifter om att vissa fristående skolor inte skulle svara upp mot de krav som gäller för skolornas utbildning, gav regeringen i juni 2003 Skolverket i uppdrag att genomföra en särskild inspektion av fristående skolor med

konfessionell inriktning eller motsvarande. Skolverket skulle närmare redovisa i vilken omfattning inspektion genomförts vid dessa skolor, vilka iakttagelser som gjorts och vilka åtgärder detta föranlett.

Skolverket överlämnade den 15 januari 2004 rapporten *Inspektion av fristående skolor med konfessionell inriktning eller motsvarande* (dnr 54-2003:2372) som svar på regeringsuppdraget.

Enligt rapporten omfattade inspektionen sammanlagt 25 fristående grundskolor. Av dessa skolor har 19 skolor av huvudmannen betecknats som konfessionella; 13 kristna, 4 islamiska och 2 judiska. Övriga sex skolor har av huvudmannen betecknats som språkligt/etniska eller allmänna till sin inriktning men haft en profil som gjort att Skolverket ansett att de borde ingå i inspektionen.

Skolverkets samlade bedömning i rapporten visar att skolornas verksamhet inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för all utbildning inom det offentliga skolväsendet. Det finns t.ex. inga indikationer på att allsidigheten och sakligheten i undervisningen skulle åsidosättas. Däremot har skolorna problem som orsakas av bristande styrning, ledning och kvalitetssäkring. På samtliga skolor har Skolverket funnit anledning att antingen ge förelägganden om brister som måste åtgärdas eller peka på behov av ytterligare utveckling av verksamheten.

En huvuduppgift för det nya Skolverket fr.o.m. den 1 mars 2003 är att genom utbildningsinspektion granska kvaliteten i skolväsendet och ha tillsyn över kommunala och fristående skolor. Verket har i rapporten *Skarpare rutiner vid tillståndsprovning och inspektion av fristående skolor* (dnr 01-2003:1995), som lämnades till regeringen den 15 januari 2004, pekat på att även de fristående skolorna omfattas av Skolverkets nya inspektionsuppdrag. Det innebär att granskningen av de fristående skolorna än mer än tidigare kommer att utgöra en kvalitetsbedömning av verksamheten. Verket har också i rapporten lämnat vissa förslag till skärpta rutiner vid inspektion av fristående skolor.

Utskottet finner att motionärernas önskemål om stärkt statlig kvalitetsgranskning och tillsyn av fristående skolor på konfessionell grund är tillgodosedda.

I sammanhanget bör nämnas att Skollagskommittén (SOU 2002:121) i sitt förslag till ny skollag har tagit in en bestämmelse om att enskilda (nuvarande fristående) skolor och förskolor skall kunna ha en konfessionell inriktning (förslaget till 1 kap. 5 §). Den konfessionella inriktningen skall vara förenlig med skolväsendets allmänna mål och värdegrund samt barnets rätt till undervisning.

Sex- och samlevnadsundervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om sex- och samlevnadsundervisningen vid fristående skolor.

Motioner

Frågor om sex- och samlevnadsundervisningen vid fristående skolor tas upp i tre motioner.

Enligt de i huvudsak likalydande motionerna 2003/04:Ub428 (mp, fp, v, c) yrkande 6 och 2003/04:Ub437 (s) yrkande 6 förekommer det tyvärr att fristående skolor prioriterar bort undervisning om sexualitet och samlevnad eller att frågor som rör homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT-frågor) får en mycket fördomsfull behandling. Motionärerna vill att det skall göras tydligt att alla elever, oavsett om de deltar i undervisning vid en fristående skola eller en offentlig, har samma rätt till en objektiv undervisning i frågor om sexualitet och samlevnad, inklusive undervisning om HBT-frågor.

Behovet av att Skolverket granskar sex- och samlevnadsundervisningen vid konfessionella skolor understryks i motion 2003/04:Ub286 (s). Enligt motionären finns det nämligen en stor risk för att denna undervisning har brister. Vid granskningen bör även undersökas hur skolorna arbetar med frågor kring jämställdhet och hur man tydliggör respekten för varje individs egna önskemål när det gäller exempelvis val av partner och andra livsval.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det är viktigt att undervisningen vid fristående skolor, liksom vid offentliga skolor, är objektiv och allsidig.

I Skolverkets rapport *Inspektion av fristående skolor med konfessionell inriktning eller motsvarande* som utskottet redovisat i föregående avsnitt har verket också tagit upp frågor om sex- och samlevnadsundervisningen. Enligt rapporten förekommer det sex- och samlevnadsundervisning på samtliga inspekterade skolor, i många fall genom skolsköterskornas försorg. På flera skolor har pojk- och flickgrupper bildats för att samtala om sådana frågor. I en del skolor görs också besök på ungdomsmottagningar. Inspektionerna har inte visat på något fall där läroböcker eller annan litteratur har censurerats beträffande texter och bilder av religiös eller sexuell karaktär. Den allmänna bilden är att flickor och pojkar ges samma utrymme i undervisningen och att skolorna inte heller på annat sätt missgynnar något av könen.

Utskottet erinrar om att Skolverkets tillsyn och kvalitetskontroll över alla skolor, oavsett huvudman, har skärpts i den nya organisationen. Utskottet utgår från att skolorna kommer att granskas genom återkommande inspektioner.

Mot denna bakgrund föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Undervisning på entreprenad

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om undervisning på entreprenad med hänvisning till att en utredning i frågan aviserats.

Jämför reservation 13 (m, fp).

Motion

Moderata samlingspartiet begär i motion 2003/04:Ub427 yrkande 8 att regeringen tillsätter en utredning för att se över entreprenadlösningar på skolans område. Moderaterna framhåller att den snabba kunskapsutvecklingen och komplexiteten i skolans uppdrag medför ökade svårigheter att tillgodose kraven på ämneskompetens. Fristående skolor saknar i dag möjligheten att lägga ut viss undervisning på entreprenad. Moderaterna menar att reglerna för såväl kommunala skolor som fristående måste ge skolorna ökade möjligheter att använda specifik kompetens genom att öppna upp för entreprenadverksamhet.

Utskottets ställningstagande

Enligt uppgift från Utbildningsdepartementet kommer regeringen inom kort att besluta om direktiv till en utredning om möjligheterna att bedriva gymnasieutbildning genom entreprenad. Nuvarande bestämmelser skall ses över.

Med hänvisning härtill föreslår utskottet avslag på motionsyrkandet.

Uppföljning, utvärdering och tillsyn

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden som rör uppföljning, utvärdering och tillsyn av fristående skolor. Utskottet hänvisar till riksdagens tillkännagivande till regeringen i ärendet våren 2003.

Riksdagen bör också avslå motionsyrkanden om granskning genom ett nationellt kvalitetsinstitut och om annan tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående specialskolor.

Jämför reservationerna 14 (m, fp, c) och 15 (m, kd) samt särskilt yttrande 6 (m, fp, kd, mp).

Motioner och utskottets ställningstaganden

Frågor om **uppföljning, utvärdering och tillsyn** av fristående skolor lyfts fram i motioner från Moderata samlingspartiet och Kristdemokraterna.

Enligt Moderaternas motion 2003/04:Ub427 yrkande 1 skall tillsynen av att fristående skolor efterlever de regler som gäller för skolverksamheten även i fortsättningen ligga på Skolverket (yrkande 1). De fristående skolorna skall också vara skyldiga att som i dag delta i den uppföljning och utvärdering som genomförs av Skolverket.

Moderaterna vill säkerställa att de fristående skolorna inte skall utsättas för att kommunerna har insyns- och granskningsrätt i skolorna (yrkande 2). Det är enligt dem inte acceptabelt att kommunerna som själva driver egna skolor samtidigt utövar tillsyn eller granskning av fristående skolor. Moderaterna ser däremot positivt på att fristående skolor erbjuds möjlighet att ingå i kommunens kvalitetsuppföljning, inte minst för att elever, föräldrar och allmänhet därigenom får god information om olika skolor. Att delta i denna uppföljning kan dock inte vara ett krav.

Också Kristdemokraterna betonar i motion 2003/04:Ub378 att uppföljning och utvärdering av fristående skolor skall utföras av Skolverket men att fristående skolor skall erbjudas att delta i kommunens uppföljnings- och utvärderingssystem (yrkande 1). För de allra flesta fristående skolor är det ett egenintresse att delta, framhåller Kristdemokraterna. En kommun kan då inte heller avstå från att ha med skolorna i sin kvalitetsredovisning.

I motion 2003/04:Ub205 (m) framför motionären att det är en felaktig tanke att respektive kommun skall utvärdera de fristående skolor som finns i kommunen. De fristående skolorna utgör ett alternativ till de kommunala skolorna och kan alltså sägas vara en sorts konkurrenter.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandena.

Enligt gällande bestämmelser i 9 kap. 11 § andra stycket skollagen är bidragsberättigade fristående skolor skyldiga att i den utsträckning som kommunen bestämmer delta i den uppföljning och utvärdering som kommunen gör av sitt eget skolväsende.

Utskottet konstaterar att yrkandena i motionerna i sak svarar mot riksdagens tillkännagivande till regeringen våren 2003 om uppföljning och utvärdering av fristående skolor, i enlighet med en reservation från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet (bet. 2002/03:UbU15, rskr. 204).

Enligt Centerpartiet i motion 2003/04:Ub391 yrkande 8 skall granskning av fristående skolor utföras av det *nationella kvalitetsinstitut* som partiet föreslår skall inrättas. Motionärerna understryker vikten av att såväl fristående som kommunala skolor verkligen följer läroplanen.

U t s k o t t e t föreslår avslag på motionsyrkandet.

Motionsyrkanden om inrättande av ett nationellt kvalitetsinstitut har flera gånger avstyrkts av utskottet, senast i budgetbetänkandet hösten 2003 (bet. UbU1). Riksdagen har följt utskottet. Utskottet vidhåller sin uppfattning att den nu införda myndighetsstrukturen på skolområdet är ändamålsenlig. Genom att Myndigheten för skolutveckling bildats har Skolverkets uppgifter renodlats och koncentrerats till kvalitetskontroll genom uppföljning, utvärdering och granskning samt tillsyn.

Kristdemokraterna begär i motion 2003/04:Ub377 yrkande 10 ett tillkännagivande till regeringen om att Skolverket bör vara **tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående skolor för funktionshindrade elever**. Motionärerna påpekar att Skolverket har dessa uppgifter för andra fristående skolor. För fristående specialskolor är emellertid Specialskolemyndigheten tillstånds- och tillsynsmyndighet, vilket enligt motionen är en oförklarlig särbehandling av de funktionshindrade eleverna.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet med hänvisning till att frågan redan är aktualiserad hos regeringen.

Enligt Skollagskommitténs förslag till ny skollag (SOU 2002:121) skall Skolverket även pröva ärenden om godkännande av enskild (fristående) specialskola, som Specialskolemyndigheten nu prövar, samt ha tillsyn över samtliga skolformer, oavsett om huvudmannaskapet är offentligt eller enskilt (förslagen till 2 kap. 5 § samt 18 kap. 1 §).

Resultatet av beredningen inom Regeringskansliet av kommitténs förslag bör enligt utskottets mening inväntas.

Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om etableringsfrihet inom förskoleverksamheten, med hänvisning till förslag av Skollagskommittén (SOU 2002:121).

Jämför reservation 16 (m, fp, kd, c) och särskilt yttrande 7 (mp).

Motioner

I motion 2003/04:Ub438 yrkande 7 pläderar Kristdemokraterna för att etableringsfriheten inom förskoleverksamheten skall återinföras. Enligt motionen skall alla förskolor som uppfyller i lag fastställda villkor få tillstånd för sin verksamhet och ekonomiskt stöd från kommunen. Tillstånd och tillsyn skall skötas av Skolverket och inte som i dag av kommunen.

Också Centerpartiet i motion 2003/04:So500 förordar att etableringsfrihet skall införas inom barnomsorgsområdet (yrkande 14). Alla barnomsorgsformer som lever upp till skollagens bestämmelser skall ha rätt till kommunala bidrag i proportion till antalet utförda barnomsorgstimmar. Tillsynen av att barnomsorgsverksamheterna uppfyller skollagens mål skall genomföras av Skolverket.

Enligt motion 2003/04:Ub300 (fp) måste etableringsfrihet för förskolor jämföras med etableringsfriheten för skolor. Lagstiftningen bör därför ses över så att alternativa förskolor – som uppfyller skollagens bestämmelser och arbetar utifrån läroplanen – får etableras och även får nödvändiga resurser för att bedriva verksamheten.

I motion 2003/04:Ub486 (s) påtalas att det förekommer att kommuner tillåtit pedagogiskt utbildad personal att starta enskilda förskolor, där en person är ensam om att driva förskolan med ett fåtal barn i förskoleåldern inklusive egna barn. Frågan är om inte detta skall klassificeras som ett familjedaghem som samtidigt inrymmer ett förtäckt vårdnadsbidrag. Enligt motionen bör bestämmelserna ses över.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandena.

Enligt gällande bestämmelser i 2 a kap. 13 § skollagen krävs tillstånd av kommunen för att en enskild eller juridisk person skall få yrkesmässigt driva en förskola. Krav på kvalitet och säkerhet måste vara uppfyllda för att tillstånd skall beviljas (2 a kap. 14 §). Bidrag till enskild verksamhet bör av kommunen lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kostnaden per barn i motsvarande kommunal verksamhet. En kommun är dock inte skyldig att lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet. Kommunen har tillsynsansvar för verksamheten. Skolverket har tillsyn över att kommunerna fullgör sitt tillsynsansvar.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (2002:121) att ärenden om godkännande av enskild förskola, liksom hittills, skall prövas av den kommun där verksamheten skall bedrivas. Vidare föreslår kommittén, som en ny regel, att huvudman för enskild förskola som uppfyller villkoren för godkännande också får rätt till bidrag, efter prövning av att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder för det offentliga skolväsendet.

Kommitténs förslag innebär alltså att enskilda huvudmän som uppfyller kraven för godkännande får anordna förskolor inom skolväsendet med rätt till bidrag från barnens hemkommuner. När det gäller rätten till godkännande och bidrag kommer enskilda (fristående) förskolor därmed att behandlas på samma sätt som andra enskilda (fristående) skolor (s. 542). Kommunens bidrag till enskild förskola skall bestämmas med hänsyn till skolans åtagande och barnens behov efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till de egna förskolorna. Kommittén anser att det är rimligt att den myndighet som prövar godkännande och rätt till bidrag också har tillsyn och kan återkalla godkännandet vid behov. Kommittén föreslår därför att kommunen får tillsynsansvar.

Enligt Skollagskommittén har det ingen principiell betydelse att kommunen och inte Skolverket är besluts- och tillsynsmyndighet. Det är praktiska skäl som ligger till grund för kommitténs förslag. Förekomsten av många och små föräldrakooperativ på förskolenivå gör att det rimligen är betydligt enklare för en ansökande huvudman att ta kontakt med kommunen än med Skolverket.

Utskottet anser att regeringens beredning av Skollagskommitténs förslag bör avvaktas.

Rätt att bedriva fritidsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om rätt för fristående skolor att anordna och få ersättning för fritidsverksamhet. Utskottet hänvisar till förslag som lagts fram av Skollagskommittén (SOU 2002:121)

Jämför reservation 17 (m).

Motion

I motion 2003/04:Ub427 yrkande 10 begär Moderata samlingspartiet ett tillkännagivande till regeringen om att fristående skolor på lika villkor som kommunala skolor skall få rätt att anordna och få ersättning för fritidsverksamhet. Fristående skolor skall dock inte ha en skyldighet att erbjuda sådan verksamhet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandet.

Enligt gällande bestämmelser i 2 a kap. 13 § skollagen krävs tillstånd av kommunen för att en enskild eller juridisk person skall få yrkesmässigt driva ett fritidshem. Kommunen kan lämna bidrag till enskild skolbarnsomsorg. Sådant bidrag bör lämnas med ett belopp per barn som inte oskäligt avviker från kommunens kostnad per barn i motsvarande verksamhet (17 §).

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande (2002:121) att fritidshemmet skall ingå som en frivillig utbildning i skolväsendet (s. 443). Utgångspunkten är att huvudmannen för skolan där eleven går skall erbjuda fritidshem. Det innebär att såväl offentliga som enskilda huvudmän är skyldiga att erbjuda verksamheten. Skyldigheten föreslås emellertid inte gälla redan befintliga fristående skolor. Hemkommunen skall för varje elev i enskilt fritidshem lämna bidrag enligt samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till sina skolor (s. 624).

Enligt utskottets mening bör riksdagen inte göra något uttalande i ärendet utan invänta beredningen inom Regeringskansliet av kommitténs lagförslag.

Fristående skolor för vuxenutbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om rätt att starta fristående skolor för vuxenutbildning. Utskottet hänvisar till tidigare ställningstagande av riksdagen.

Jämför reservation 18 (m, fp, kd, c).

Motioner

Enligt Folkpartiet i motion 2003/04:Ub367 yrkande 27 bör även vuxenutbildning kunna erbjudas av fristående utbildningsenheter. Riksdagen bör uttala sig för att fristående skolor för vuxenutbildning skall få etableras enligt samma villkor som gäller för fristående gymnasieskolor.

Kristdemokraterna förordar likaså, i motion 2003/04:Ub378 yrkande 4, att fristående skolor skall få rätt att bedriva vuxenutbildning. Sådana skolor bör få startas på motsvarande sätt som fristående grund- och gymnasieskolor.

I båda motionerna påpekas att en fristående skola i dagsläget endast kan utföra delar av vuxenutbildning på entreprenad åt en kommun.

Utskottets ställningstagande

Motionsyrkanden om fristående skolor inom vuxenutbildningen har avstyrkts av utskottet, senast i betänkande 2002/03:UbU15, och avslagits av riksdagen med följande motivering.

Kommunerna har en oinskränkt skyldighet att ge utbildning i grundskolan, den obligatoriska särskolan, gymnasieskolan respektive gymnasiesärskolan till alla barn och ungdomar som är bosatta i kommunen. För komvux gäller en motsvarande skyldighet enbart för grundläggande vuxenutbildning och då under förutsättning att den som har rätt till utbildningen också önskar delta i den. Kommunen skall också erbjuda gymnasial vuxenutbildning och påbyggnadsutbildning och sträva efter att erbjuda utbildning som svarar mot efterfrågan och behov. Idén bakom den strategi för utveckling av vuxnas lärande som riksdagen har ställt sig bakom är att den vuxna individens behov skall styra både innehåll och former för kommunens stöd till hans eller hennes lärande. En ordning som innebär att fristående utbildningsanordnare av Skolverket skulle ges rätt att få bidrag från elevernas hemkommuner – såsom gäller för fristående skolor på grundskole- och gymnasienivå – skulle innebära att kommunerna framtogs inflytande över verksamhetens omfattning och inriktning. Detta kan utskottet inte ställa sig bakom.

Med samma motivering avstyrker utskottet de nu aktuella yrkandena.

Rätten till skolskjuts för elev i fristående skola

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om rätt till skolskjuts för elev i fristående skola.

Jämför reservation 19 (m, fp, kd, c).

Motioner

Frågor om ökade möjligheter till skolskjuts behandlas i fyra motioner.

Enligt Folkpartiet i motion 2003/04:Ub388 skall en elev – som är berättigad till skolskjuts till den skola kommunen anvisat – ha rätt att använda den skolskjutsresursen för att ta sig till en annan skola som han eller hon har valt (yrkande 17 i denna del). Detta förslag medför inga merkostnader för kommunen, påpekar motionärerna.

I motionerna 2003/04:Ub439 yrkande 29 och 2003/04:Ub378 yrkande 5 föreslår Kristdemokraterna likaså att kommuner skall bekosta skolskjuts till fristående skolor så länge det inte innebär merkostnader för kommunen. Om en elev, som t.ex. får busskort för att åka till den närmaste kommunala skolan, börjar på en fristående skola dit eleven kan åka på samma busskort skall kortet inte dras in. Detta sker enligt motionärerna i dag. Vid val av annan skola än den närmast belägna är det rimligt att kommunen står för resekostnader motsvarande kostnaden till närmaste skola.

Enligt motion 2003/04:Ub253 (kd) bör regeringen lägga fram förslag som innebär att särskolebarn i fristående skola får rätt till skolskjuts. Motionären ifrågasätter att det finns en reell valfrihet för särskoleföräldrar, när skolskjutskostnaden är betydande och de kommunala alternativen för särskolebarn är bristfälliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandena.

Enligt 4 kap. 7 § skollagen har kommunen skyldighet att sörja för att kostnadsfri skolskjuts anordnas för elever i grundskolan om det behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållandena, funktionshinder hos en elev eller någon annan särskild omständighet. Skyldigheten omfattar dock inte elever som väljer en annan kommunal skola än den som kommunen annars skulle ha placerat dem i. Motsvarande gäller även, enligt 6 kap. 6 § skollagen, vid val av en annan särskola än den som kommunen annars skulle ha placerat eleven i, om något önskemål om en viss skola inte framställts. Kommunen har heller ingen skyldighet att anordna skolskjuts för elever som väljer en fristående skola.

Utskottet vill framhålla att ingenting hindrar en kommun från att erbjuda kostnadsfri skolskjuts till en elev om kommunen finner det skäligen och erbjudandet inte medför merkostnader för kommunen.

Skollagskommittén har i sitt betänkande (SOU 2002:121, s. 525 f.) framhållit vissa frågor där en förändring i nuvarande reglering är angelägen, men där kommittén inte kunnat lägga fram något förslag på grund av att förslagen skulle leda till ökade kostnader. Bland annat pekar kommittén på några situationer där rätt till skolskjuts ånyo bör prövas. En sådan situation är när en elev skulle ha haft rätt till skolskjuts till sin naturliga skolenhet men aktivt valt en annan skolenhet i kommunen eller en fristående skola på jämförbart avstånd. Kommittén anser i sammanhanget att det är viktigt att grundsärskoleelevers frihet att välja skolenhet inte onödigt begränsas och att detta också gäller för andra elever med olika funktionshinder. Det är angeläget att kommunen beaktar detta i sina bedömningar, uttalar kommittén.

Förslaget till lagreglering av fristående skolor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå ett motionsyrkande om Skollagskommitténs förslag till reglering av fristående skolor och motionsyrkanden om begreppet fristående skolor.

Jämför reservationerna 20 (m) och 21 (m, fp, kd, c).

Motioner och utskottets ställningstaganden

I motion 2003/04:Ub427 yrkande 7 hävdar Moderata samlingspartiet att **Skollagskommitténs förslag till reglering av fristående skolor** innebär stora ingrepp i dessa skolors nuvarande frihet. Enligt Moderaterna är det riskabelt att med ekonomisk styrning tvinga fristående skolor att följa exakt samma regelverk som det offentliga skolväsendet. Själva idén med fristående skolor är att erbjuda alternativ och bidra till mångfalden i skolsystemet, påpekar de.

U t s k o t t e t anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandet.

De utgångspunkter som Skollagskommittén haft för sina förslag i fråga om fristående skolor finns redovisade i kommitténs betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121 s. 215 f.). Bland annat hänvisar kommittén till att det i propositionen om fristående skolor m.m. (prop. 1995/96:200 s. 30) finns uttalanden som stödjer uppfattningen att de övergripande regelsystemen bör vara likartade.

Den frihet som sedan tidigare har funnits för fristående skolor finns nu även inom det offentliga skolväsendet. Hela skolområdet har avreglerats kraftigt jämfört med tidigare. För att skapa förutsättningar för likvärdig utbildning, öppen för variation och mångfald, på lika villkor bör de övergripande regelsystemen för offentliga och fristående skolor vara likartade, dvs. så generella som möjligt.

Samarbetet mellan de fristående skolorna och kommunerna kan fördjupas och stärkas. Samarbete är ett sätt att bättre utnyttja de gemensamma resurserna, vilket i sin tur bör kunna gagna såväl fristående som kommunala skolor.

Kommitténs förslag är enligt betänkandet ett försök att utveckla ett system som innebär ett fullföljande av de principer som uttryckts i bl.a. den citerade propositionen. Sammantaget kommer kommitténs förslag att innebära förändringar i villkoren för både offentliga och enskilda skolor i syfte att uppnå likvärdiga förhållanden för alla elever.

Utskottet anser att riksdagen bör avvakta regeringens förslag med anledning av Skollagskommitténs betänkande.

Kritik mot kommittéförslaget att **begreppet fristående skolor** skall bytas ut mot ”enskilda skolor” förs fram i två motioner.

Enligt Moderata samlingspartiet i motion 2003/04:Ub427 yrkande 9 vore det olyckligt att nu ändra benämningen, som då mer skulle antyda att det rör sig om privata skolor. Så är ju inte fallet. De fristående skolorna finansieras på samma sätt som de kommunala och har inte särskilda inträdeskrav eller avgifter, utan är öppna för alla.

Också Kristdemokraterna framhåller i motion 2003/04:Ub378 yrkande 6 att ordet ”enskilda” kan leda tankarna fel och associeras till icke offentligt finansierade skolor. Vid översättning till andra språk är enskild ofta synonymt med privat. Kristdemokraterna anser inte att regeringen bör lägga fram förslag om en ny benämning på fristående skolor.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Även i denna fråga bör resultatet av beredningen inom Regeringskansliet av Skollagskommitténs förslag och remissyttrandena över detta inväntas.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Elevantal för godkännande av fristående skola, punkt 2 – motiveringen (m)

av Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandet om en mer generös tillämpning av möjligheterna till dispens från regeln i skollagen om visst minsta antal elever i en fristående grundskola.

Enligt utskottets mening bör fristående skolor som uppfyller uppställda kvalitetskrav godkännas. Regeln om visst minsta elevantal behövs inte. Det bör vara upp till skolhuvudmannen att bestämma hur skolan skall dimensioneras.

Skollagskommittén (SOU 2002:121) har föreslagit ett slopande av bestämmelsen om elevantal. I betänkandet pekas på att bestämmelsen har förorsakat problem för berörda skolor och för Skolverket vid godkännande och tillsyn. Utskottet utgår från att kommitténs förslag kommer att genomföras.

2. Elevantal för godkännande av fristående skola, punkt 2 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om elevantal i fristående grundskola. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:N330 yrkande 10.

Ställningstagande

Många byskolor i glesbygden hotas av stängning på grund av vikande elevunderlag, vilket kan medföra att barnen får lång resväg till närmaste tätortsskola. Ett bättre alternativ än nedläggning kan vara att starta en fristående skola, t.ex. i form av ett föräldrakooperativ. Genom lokalt engagemang och okonventionella lösningar kan byskolan räddas kvar trots lågt elevantal. Jag

anser därför att dispens från skollagens regler om visst minsta elevantal för godkännande av fristående grundskola skall medges mer generöst för att ge reella möjligheter att starta fristående skolor i glesbygdsområden.

Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening och därmed bifalla motionsyrkandet.

3. Riksprislista för bidrag till fristående grundskolor, punkt 3 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riksnorm för bidrag till fristående grundskolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub427 yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringen bör enligt vår mening ge Skolverket i uppdrag att utforma en riksnorm, en normalprislista för grundskolan, för att skapa ett normvärde som skulle kunna ligga till grund för överenskommelser. Detta behövs vid eventuella tvister om bidrag, eftersom den kommunala genomsnittsbereäkningen kan ha sina dolda brister. Ytterligare ett skäl är att stimulera friskoleetableringar i kommuner, där det inte finns några fristående alternativ på grund av att den erbjudna kommunala skolpengen varit alltför låg för att kunna garantera en tillräcklig kvalitet.

Vad vi här har anfört bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet som sin mening ge regeringen till känna.

4. Ekonomiska villkor för fristående grundskolor, punkt 4 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ekonomiska villkor för fristående grundskolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub388 yrkande 17 i denna del.

Ställningstagande

En skola för alla innebär enligt vår mening att det finns mångfald och alternativ inom skolväsendet som kan möta elevers olika behov och intressen. De enskilda alternativen behöver bli betydligt fler, och de skall kunna konkurrera med de offentliga skolorna på ekonomiskt lika villkor. Vi vill betona att reglerna för ekonomisk ersättning måste bli så tydliga att skilda tolkningar i kommunerna inte är möjliga. Likvärdiga förutsättningar för offentliga och fristående skolor måste skapas också i skattehänseende. Vi anser därför att kommunen bör bli skyldig att till en fristående skola utge ersättning som fullt ut kompenserar för sådan ingående moms som skolan saknar avdragsrätt för.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna och därmed bifalla motionsyrkandet i denna del.

5. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om riksprislista för bidrag till fristående gymnasieskolor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub367 yrkande 24 och 2003/04:Ub427 yrkande 4 och avslår motionerna 2003/04:Ub342, 2003/04:Ub374, 2003/04:Ub378 yrkande 7 och 2003/04:Ub391 yrkande 11.

Ställningstagande

Vi vill att den s.k. riksprislistan, när det gäller bidrag till fristående gymnasieskolor, skall återinföras. Vi reserverade oss mot beslutet att ändra bidragssystemet till gymnasieskolorna, och vi ser nu med oro på konsekvenserna. Det finns många exempel på etablerade skolor som riskerar att inte kunna fortsätta sin verksamhet på grund av att kommunerna använder beräkningsunderlag för bidragsgivningen som omöjliggör vidare drift. Genom riksprislistan garanteras i stället eleverna att skolorna uppfyller kraven på långsiktighet. Rättssäkerheten för de fristående skolorna stärks också med en riksprislista, eftersom det vid tvister om beräkningsgrunder finns en av staten fastställd bidragsnorm att utgå från.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub367 yrkande 24 och 2003/04:Ub427 yrkande 4.

6. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (kd)
av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om modifierat system för bidrag till fristående gymnasieskolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub378 yrkande 7 och avslår motionerna 2003/04:Ub342, 2003/04:Ub367 yrkande 24, 2003/04:Ub374, 2003/04:Ub391 yrkande 11 och 2003/04:Ub427 yrkande 4.

Ställningstagande

Det nu gällande bidragssystemet, där den fristående gymnasieskolan skall få en ersättning av hemkommunen som motsvarar kostnaden för likartad utbildning i kommunal regi, har i vissa kommuner lett till stora ekonomiska avbräck för de fristående gymnasieskolorna på grund av beräkningsunderlag utan saklig relevans. Jag föreslår att ett modifierat system införs. Det innebär att kommunen i dialog med de fristående skolorna skall fastställa ersättningen. Beslutet skall kunna överklagas till Skolverket, som då har att pröva om ersättningsnivån stämmer överens med den som ges för likartad utbildning i kommunal regi.

Vad jag här har anfört bör riksdagen med bifall till motion 2003/04:Ub378 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

7. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (c)
av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utredning av de nya bidragsreglerna för fristående gymnasieskolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub391 yrkande 11 och avslår motionerna 2003/04:Ub342, 2003/04:Ub367 yrkande 24, 2003/04:Ub374, 2003/04:Ub378 yrkande 7 och 2003/04:Ub427 yrkande 4.

Ställningstagande

Det har visat sig att det nya bidragssystemet för fristående gymnasieskolor som infördes den 1 januari 2003 har medfört stora problem, såväl ekonomiska som administrativa. Jag anser därför att regeringen snarast bör låta utreda hur de nya bidragsreglerna påverkat situationen för de fristående gymnasieskolorna.

Riksdagen bör göra ett tillkännagivande i enlighet med motion 2003/04:Ub391 yrkande 11.

- 8. Bidrag för elever i behov av särskilt stöd, punkt 6 (fp, kd, c)**
av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Sofia Larsen (c) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bidrag för elever i behov av särskilt stöd. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 2 och 2003/04:Ub391 yrkande 9.

Ställningstagande

Vi anser att fristående skolor likaväl som kommunala skolor skall vara skyldiga att erbjuda utbildning på lika villkor för alla elever, även för elever som kräver extra ekonomiska resurser såsom t.ex. funktionshindrade barn. En fristående skola skall alltså inte ha rätt att neka en elev tillträde. Det är dock viktigt att framhålla att fristående skolor då också måste tillförsäkras resurser för elever i behov av särskilt stöd på samma villkor som kommunala skolor. Kommunen måste stå för de kostnader som orsakas av att en elev exempelvis har ett handikapp som kräver lokalanpassning. Enligt vår uppfattning finns det behov av ett regelverk eller riktlinjer för bedömning av vilken typ av stödbehov som skall tilldelas särskilda resurser. Därigenom underlättas prövningen av frågan om ersättning.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna och därmed bifalla motionsyrkandena.

- 9. Bidrag för elever i behov av särskilt stöd, punkt 6 – motiveringen (m)**
av Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Ställningstagande

Utskottet föreslår avslag på motionsyrkandena.

Barn med rörelsehinder är utestängda från ungefär hälften av landets grundskolor, eftersom dessa saknar anpassning för rörelsehindrade. Dock är det otillräckligt att begränsa diskussionen till att enbart handla om skolornas fysiska tillgänglighet. Skolans innehåll och kvalitet för barn med funktionshinder har alltför länge kommit i skymundan.

Grundproblemet är att barn och ungdomar med funktionshinder inte har möjlighet att välja skola efter kvalitet, profil på undervisningen eller social miljö. Istället hänvisas man till en skola utifrån om den har hiss, eller inte.

Riksdagen har dessvärre upprepade gånger avslagit yrkanden om att ge barn med funktionshinder rätt att välja skola. Vardagligen hindras barn med funktionshinder från att välja skola genom att informationen om existerande alternativ brister, av att det finns alltför få bra alternativ och dessutom av rena kommunala avslagsbeslut.

En orsak till detta är att dagens finansieringssystem inte är ägnat att säkerställa att barnens behov verkligen möts, eller att lägga grunden för fler alternativ för barn med funktionshinder. Detta har moderaterna presenterat en rad förslag för att ändra på. Alla barn skall ha rätt att välja skola.

10. Införande av individuella program, punkt 7 (m, kd, c)

av Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om individuella program i fristående gymnasieskolor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 3, 2003/04:Ub391 yrkande 10 och 2003/04:Ub498 yrkande 35.

Ställningstagande

Vi förordar att fristående gymnasieskolor snarast skall få möjlighet att erbjuda undervisning inom ramen för individuellt program. Många av dessa skolor drivs med alternativa och nyskapande pedagogiska metoder. I vissa fall kan det göra skolorna väl lämpade att ta emot elever som av olika anledningar har svårt att klara de nationella gymnasieprogrammen. Det är enligt vår mening angeläget att ta till vara den kunskap och det engagemang som finns också utanför det offentliga skolväsendet för att ge dessa elever rätt stöd och stimulans för vidare studier.

Vad vi här har anfört bör riksdagen med bifall till motionsyrkandena som sin mening ge regeringen till känna.

11. Undervisningen i konfessionella skolor, punkt 8 – motiveringen (m, kd, c)

av Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c) och Tobias Billström (m).

Ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Under våren 2003 fick de fristående skolorna, främst de konfessionella skolorna, stark kritik. Den bild som förmedlades i medierna visade sig senare vara kraftigt vinklad. Därefter gav regeringen Skolverket i uppdrag att utföra

särskild granskning av de konfessionella skolorna. Detta är i sig en särbehandling som kan ifrågasättas. De konfessionella skolorna skall inte utsättas för vare sig hårdare eller mildare granskning än övriga skolor, kommunala eller fristående.

Skolverkets samlade bedömning i rapporten *Inspektion av fristående skolor med konfessionell inriktning eller motsvarande* (dnr 54-2003:2372) visar att skolornas verksamhet inte strider mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för all utbildning inom det offentliga skolväsendet. Det finns t.ex. inga indikationer på att allsidigheten och sakligheten i undervisningen skulle åsidosättas.

Undervisningen i svenska skolor skall vara icke-konfessionell. Däremot kan en fristående skola ha en konfessionell inriktning så länge det inte utestänger någon eller inverkar på undervisningen. De invändningar som anförs mot konfessionella skolor handlar sällan om att skolor drivs i kristen eller muslimsk anda, utan att de drivs i strid med skollag och andra svenska lagar och regler. Rektorer och skolledare som inte följer skollagen skall inte få driva skolor. Det spelar ingen roll om de verkar på friskolor eller i kommunala skolor – lagarna skall följas.

12. Undervisningen i konfessionella skolor, punkt 8 (v)

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om offentlig finansiering av konfessionella skolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub282 yrkande 1, bifaller delvis motion 2003/04:Ub436 och avslår motion 2003/04:Sf326 yrkande 13.

Ställningstagande

I läroplanerna både för det obligatoriska skolväsendet och för gymnasieskolan anges att undervisningen i skolan skall vara icke-konfessionell. Detta är en mycket viktig princip, särskilt i ett mångkulturellt samhälle. Att undervisningen inte skall ta ställning för en viss trosuppfattning utan i stället uppmuntra till eget kritiskt sökande efter kunskap och ge stöd i skapandet av en egen världsbild är grundläggande i en demokrati.

Jag ställer mig därför frågande till hur de fristående skolor som drivs på konfessionell grund uppfyller detta grundläggande krav. Det är svårt att se varför offentliga medel skall användas till verksamheter som på avgörande punkter gör avsteg från gällande läroplaner. Den offentligt organiserade skolans uppgift är enligt min mening bl.a. att utgöra en mötesplats för barn och unga med olika ursprung och därmed verka för integration, förståelse och respekt.

Regeringen bör snarast låta se över frågan om offentlig finansiering av konfessionella skolor. Detta bör riksdagen med bifall till motion 2003/04:Ub282 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

13. Undervisning på entreprenad, punkt 10 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utredning av fristående skolors rätt att lägga ut undervisning på entreprenad. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub427 yrkande 8.

Ställningstagande

Det föreligger ett behov av att öppna upp för entreprenadverksamhet inom skolområdet. Den snabba kunskapsutvecklingen och komplexiteten i skolans uppdrag innebär ökade svårigheter att tillgodose kraven på ämneskompetens. Vi menar att reglerna för såväl kommunala som fristående skolor måste ge skolorna ökade möjligheter att använda specifik kompetens, exempelvis genom undervisning på entreprenad. Det pedagogiska ledningsansvaret är dock alltid skolans. För fristående skolor saknas möjligheten att lägga ut viss undervisning på entreprenad, varför vi föreslår att frågan utreds.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna och därmed bifalla motionsyrkandet.

14. Granskning genom ett nationellt kvalitetsinstitut, punkt 12 (m, fp, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om ett nationellt kvalitetsinstitut. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub391 yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att utvärderingen av skolans resultat måste förbättras. Ett nytt självständigt organ behövs, som uteslutande har uppföljning och kvalitetsgranskning som uppgift. Detta inspektionsorgan skall inte ägna sig åt utvecklings-

arbete. Det nya kvalitetsinstitutet skall delvis självt kunna formulera sitt program för kvalitetsutvärdering av skolan. Regeringen skall inte få ge uppdrag till institutet i sådan utsträckning att institutets egna granskningar åsidosätts. Den fasta organisationen skall vara liten, men den skall kopplas till erfarna lärare, skolforskare och företrädare för kvalitetsmätare.

Vad vi här har anfört bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet som sin mening ge regeringen till känna.

15. Tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående specialskolor, punkt 13 (m, kd)

av Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om myndighet för godkännande och tillsyn av fristående specialskolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub377 yrkande 10.

Ställningstagande

Vi anser att Skolverket skall vara tillstånds- och tillsynsmyndighet för fristående skolor som motsvarar specialskolan och inte, som nu gäller, Specialskolemyndigheten. Med en sådan ändring kommer Skolverket att svara för godkännande och tillsyn av samtliga fristående skolor. Det finns enligt vår uppfattning ingen anledning till särbehandling av skolor för funktionshindrade. Vi är positiva till att Skollagskommittén nu presenterat ett förslag som går i denna riktning.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna och därmed bifalla motionsyrkandet.

16. Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten, punkt 14 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om etablering av fristående förskolor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:So500 yrkande 14, 2003/04:Ub300 och 2003/04:Ub438 yrkande 7 och avslår motion 2003/04:Ub486.

Ställningstagande

För att öka kvaliteten och mångfalden inom förskoleverksamheten bör etableringsfrihet införas. Alla förskolor som uppfyller i lag fastställda villkor och som arbetar utifrån läroplanen bör få tillstånd för sin verksamhet. De bör också garanteras nödvändiga resurser för att bedriva sin verksamhet. En etableringsfrihet för förskolor bör jämföras med etableringsfriheten för skolor och således innebära en skyldighet för kommunerna att ge bidrag till fristående anordnare av förskoleverksamhet. Tillståndsgivning och tillsyn av att verksamheten bedrivs enligt gällande bestämmelser bör utföras av Skolverket och inte som i dag av kommunen.

Vad vi här har anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:So500 yrkande 14, 2003/04:Ub300 och 2003/04:Ub438 yrkande 7.

17. Rätt att bedriva fritidsverksamhet, punkt 15 (m)

av Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om rätt att bedriva fritidsverksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub427 yrkande 10.

Ställningstagande

I dag utnyttjar de allra flesta barn den kommunala skolbarnsomsorgen. För de allra flesta barn är det både praktiskt och tryggt att skolan och fritidsverksamheten har samverkan och att fritidsverksamheten finns i anslutning till skolan. Vi vill värna att fristående skolor på lika villkor som kommunala skolor skall få rätt att anordna och få ersättning för fritidsverksamhet. Fristående skolor skall dock inte ha en skyldighet att erbjuda sådan verksamhet.

Detta bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet som sin mening ge regeringen till känna.

18. Fristående skolor för vuxenutbildning, punkt 16 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om fristående skolor för vuxenutbildning. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub367 yrkande 27 och 2003/04:Ub378 yrkande 4.

Ställningstagande

Möjligheten att välja utbildning måste öka även inom vuxenutbildningen. Vi anser att fristående skolor för vuxenutbildning skall få etableras, med regler som motsvarar dem som gäller för de fristående gymnasieskolorna. I dag lägger kommunerna ofta ut vuxenutbildningen på entreprenad, vilket är ett steg på vägen mot ökad mångfald, men det är ett system som också har svagheter. Det innebär att kommunen och inte eleven väljer skola. Genom att tillåta fristående skolor för vuxenutbildning kommer man också ifrån den egendomliga situation som nu råder att det är en kommunal rektor som skall utfärda betygsdokumenten, även när det är lärare hos en annan anordnare som har undervisat och examinerat eleven.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna och därmed bifalla motionsyrkandena.

19. Rätten till skolskjuts för elev i fristående skola, punkt 17 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skolskjuts. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 5, 2003/04:Ub388 yrkande 17 i denna del och 2003/04:Ub439 yrkande 29 och avslår motion 2003/04:Ub253.

Ställningstagande

En kommun är inte skyldig att sörja för skolskjuts för elever som väljer en annan skola än den som kommunen annars skulle ha placerat dem i. Elever i fristående skolor är alltså inte berättigade till skolskjuts. Det kan sättas i fråga om det finns en reell valfrihet om valet av en annan skola innebär betydande skolskjutskostnader för den enskilde. Vi anser att bestämmelserna om skolskjuts bör ses över. Denna uppfattning har också förts fram av Skollagskommittén (SOU 2002:121). Enligt vår mening bör kommunen bekosta skolskjuts även till en fristående skola så länge det inte innebär merkostnader för kommunen, t.ex. genom att kostnaden för busskort är densamma.

Vad vi här har anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 5, 2003/04:Ub388 yrkande 17 i denna del och 2003/04:Ub439 yrkande 29 som sin mening ge regeringen till känna.

20. Skollagskommitténs förslag till reglering av fristående skolor, punkt 18 (m)

av Sten Tolgfors (m), Anna Ibrisagic (m) och Tobias Billström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om lagreglering av fristående skolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:Ub427 yrkande 7.

Ställningstagande

I Skollagskommitténs betänkande görs stora ingrepp i friskolornas nuvarande frihet. När avsikten var att minska detaljregleringen inom skolans område, visar det sig att betänkandet i stället har landat i att öka regleringen för de fristående skolorna. Det är riskabelt att med ekonomisk styrning tvinga fristående skolor att följa exakt samma regelverk som det offentliga skolväsendet. Själva idén med friskolor är att erbjuda alternativ och bidra till mångfalden i skolsystemet.

Detta bör riksdagen med bifall till motionsyrkandet som sin mening ge regeringen till känna.

21. Begreppet fristående skolor, punkt 19 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagic (m), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om bibehållande av begreppet fristående skolor. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Ub378 yrkande 6 och 2003/04:Ub427 yrkande 9.

Ställningstagande

Vi anser inte att regeringen bör lägga fram förslag om en ny benämning på fristående skolor. Att – som Skollagskommittén föreslår – byta ut begreppet fristående skolor mot enskilda skolor vore enligt vår mening olyckligt. Ordet enskilda kan leda tankarna fel och associeras till icke offentligt finansierade skolor eller privata skolor. Dock finansieras de fristående skolorna på samma sätt som de kommunala och har inte särskilda inträdeskrav eller avgifter, utan är öppna för alla. Vid översättning till andra språk är enskild ofta synonymt med privat.

Vad vi här har anfört bör riksdagen med bifall till motionsyrkandena som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Etablering av fristående skolor, punkt 1 (m, fp, kd, c, mp)

Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrigsagic (m), Sofia Larsen (c), Tobias Billström (m), Mikaela Valtersson (mp) och Axel Darvik (fp) anför:

Vi finner det självfallet vara av vikt att kommuner i yttranden över ansökan om bidragsrätt för fristående skolor lämnar ett bra underlag för Skolverkets bedömning. Av yttrandena bör tydligt framgå vilka konsekvenser, såväl positiva som negativa, som etablerandet av den nya fristående skolan kommer att ha. Sådana konsekvensbeskrivningar kan innehålla en rad olika faktorer, som varierar mellan kommunerna beroende på förhållanden i den enskilda kommunen. Dock vill vi understryka att ansvaret för tillståndsgivning och tillsyn faller på Skolverket.

Vi motsätter oss bestämt att kommunerna, som framskymtat i uttalanden från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, skall ges någon form av vetorätt mot etablering och konkurrens från fristående alternativ.

2. Etablering av fristående skolor, punkt 1 (s)

Jan Björkman (s), Agneta Lundberg (s), Nils-Erik Söderqvist (s), Louise Malmström (s), Sören Wibe (s), Mikael Damberg (s), Christer Adelsbo (s) och Marie Nordén (s) anför:

En väsentlig skillnad mellan kommunalt och enskilt huvudmannaskap för skolan är att kommunen alltid har det yttersta ansvaret för att erbjuda alla barn och ungdomar i kommunen en god och likvärdig utbildning. Enligt vår mening måste det därför finnas en sådan balans mellan offentliga och fristående skolor i en kommun att kommunen ges faktiska möjligheter att ta sitt övergripande ansvar. Eleverna å sin sida måste ha reella möjligheter att välja en kommunal skola. I sammanhanget vill vi också erinra om att kommunen har ett uppdrag att erbjuda ett allsidigt urval av gymnasieutbildning, vilket självklart påverkas av etableringarna av fristående skolor i kommunen eller på närliggande orter. Det är angeläget att Skolverket vid sin bedömning har ett bra och fullständigt beslutsunderlag.

Vi hänvisar till vår reservation 9 i utskottets betänkande 2001/02:UbU7 med anledning av propositionen *Fristående skolor* (prop. 2001/02:35).

Vi står fast vid vad vi där anför om att regeringens förslag om bl.a. tydligare regler för Skolverkets prövning av fristående skolas rätt till bidrag och om kommunal uppföljning och utvärdering av fristående skolor bör genomföras.

3. Etablering av fristående skolor, punkt 1 (v)

Britt-Marie Danestig (v) anför:

För att kunna utveckla demokratin och motverka intolerans och fördomar är det viktigt att skapa mötesplatser för människor med olika social och etnisk bakgrund. Skolan skall vara en sådan mötesplats. För att uppnå detta vill Vänsterpartiet att regelverket skall utformas så att alla elever garanteras en likvärdig utbildning, oavsett huvudman. Därför anser vi att reglerna för fristående skolor bör förändras på några punkter.

Kommunen har ansvar för att planera och fördela resurser inom skolväsendet. Vid etablering av en ny skola är det därför viktigt att kommunens arbete inte försåras. Det är Skolverket som fattar beslut om en fristående skola skall beviljas bidrag. Besluten fattas utifrån en helhetsbedömning, men kommunens yttrande, som också skall innehålla en konsekvensbeskrivning, skall ha en avgörande betydelse. Skolverket har i dag inga möjligheter att avslå en ansökan som kommunen har tillstyrkt. Vi anser att det behövs en ändring av skollagen som innebär att Skolverket alltid skall avslå en ansökan, som utifrån en helhetsbedömning innebär påtagliga negativa följder för elever och skolväsende, även om kommunen har tillstyrkt ansökan.

Av de fristående skolor som har fått Skolverkets tillstånd att starta höstterminen 2003 är det endast 34 % som verkligen har startat. Orsaken är ofta orealistiska, och ibland även oseriösa, bedömningar och beräkningar av elevunderlag och kostnader. Det bör införas en särskild avgift för Skolverkets prövning för att begränsa mängden oseriösa ansökningar, men även för att bidra till finansieringen av statens merkostnader för prövningen.

Oavsett hur många elever som går i fristående skolor är det alltid kommunen som har ansvar för att garantera alla elevers skolgång. Närhelst under året skall kommunen, utan dröjsmål, kunna erbjuda elever plats i skolan. I de kommunala skolorna måste det därför finnas en överkapacitet för att kunna möta oförutsedda elevtillströmningar, som att en fristående skola går i konkurs och lägger ned verksamheten. Denna kommunens beredskap kostar givetvis pengar i form av s.k. skolpliktskostnad. Huvudmännen för de fristående skolorna delar inte detta ansvar och har därigenom inte samma kostnader som kommunerna. De kostnaderna bör därför inte ingå i bidragen till de fristående skolorna. Redan nu är det många kommuner som inte räknar med skolpliktskostnaden i bidragen till de fristående skolorna, men för att förtydliga kommunernas ansvar och helt säkert undvika att det utgår felaktiga ersättningar bör det stå tydligt i skollagen att skolpliktskostnaderna inte skall ingå i bidragen till de fristående skolorna.

Som med all offentlig verksamhet som övergår i privata händer finns det en risk att demokratin ställs åt sidan. Allmänhetens insyn i de fristående skolorna är begränsad till deras ekonomiska redovisning, som knappast säger någonting om undervisningens kvalitet och liknande. Den begränsade insynen utgör också ett problem i kommunernas kvalitetsarbete för skolväsendet eftersom de

fristående skolorna ej är skyldiga att delta i kommunens uppföljning och utvärdering. De fristående skolorna bör vara skyldiga att lämna sådan information om sin verksamhet att insynen kan garanteras. De bör även vara skyldiga att delta i kommunernas uppföljning och utvärdering, likaväl som kommunerna bör ha en skyldighet att inkludera de fristående skolorna i detta.

Valfrihetsreformen har inte bara fått till följd att de flesta väljer en kommunal skola – de väljer dessutom den skola som ligger närmast hemmet. Viljan att se sina barn i en skola i sitt närområde tycks vara så stark att det är motiverat att införa en närhetsprincip, som innebär att geografisk närhet till en skola skall ge företräde om flera önskar gå i skolan än det finns plats för.

4. Bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, punkt 5 (mp)

Mikaela Valtersson (mp) anför:

Jag delar uppfattningen i motion 2003/04:Ub391 yrkande 11 att det är viktigt att utreda hur de nya bidragsreglerna påverkat situationen för de fristående gymnasieskolorna. Skolverket utvärderar nu bidragssystemet för fristående gymnasieskolor, efter kritik från Friskolornas riksförbund och Svenska Kommunförbundet. Resultatet av denna utvärdering bör inväntas.

5. Införande av individuella program, punkt 7 (fp)

Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp) anför:

Vi har tidigare, bl.a. vid behandlingen våren 2002 av propositionen *Fristående skolor*, framfört vår uppfattning att fristående gymnasieskolor skall ges möjlighet att anordna det individuella programmet så länge detta finns kvar. Folkpartiet har i sina motioner om grundskolan och gymnasieskolan föreslagit att det individuella programmet avskaffas och att grundskolan får det fulla ansvaret för att eleverna uppnår de förkunskaper som krävs för gymnasieskolan. Med hänvisning till att förslag om förändringar av detta program bereds inom Regeringskansliet avstår vi nu från att reservera oss.

6. Uppföljning, utvärdering och tillsyn, punkt 11 (m, fp, kd, mp)

Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Anna Ibrisagie (m), Tobias Billström (m), Mikaela Valtersson (mp) och Axel Darvik (fp) anför:

Vi hänvisar till att vår reservation 11 till utskottets betänkande 2002/03: UbU15 *Fristående skolor* vann kammarens bifall. Enligt den bifallna reservationen skall uppföljning och utvärdering av fristående skolor utföras av

Skolverket, men fristående skolor skall alltid erbjudas att delta i kommunens uppföljnings- och utvärderingssystem. Detta gav riksdagen som sin mening regeringen till känna.

7. Etableringsfrihet inom förskoleverksamheten, punkt 14 (mp)

Mikaela Valtersson (mp) anför:

Jag anser i likhet med vad som framförts i motioner att förskolor som uppfyller i lag fastställda villkor och som arbetar utifrån läroplanen bör få tillstånd för sin verksamhet. Kommunerna bör också vara skyldiga att utge bidrag till godkända enskilda förskolor. Jag välkomnar det förslag i denna riktning som lagts fram av Skollagskommittén (SOU 2002:121). Beredningen inom Regeringskansliet av kommitténs förslag bör enligt min mening avvaktas, varför jag avstår från att reservera mig.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04:Sf326 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att friskolor som inte följer läroplanens mål bör få sina tillstånd indragna.

2003/04:So500 av Maud Olofsson m.fl. (c):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om principer för etableringsfrihet och valfrihet i barnomsorgen.

2003/04:Ub205 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvärdering av friskolor.

2003/04:Ub253 av Tuve Skånberg (kd):

Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag som innebär att särskolebarn i friskola får rätt till skolskjuts.

2003/04:Ub282 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av offentlig finansiering av konfessionella skolor.

2003/04:Ub286 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att inspektera och pröva undervisningen i konfessionella skolor, vad gäller sex- och samlevnadsundervisning.

2003/04:Ub300 av Anna Grönlund (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att jämställa etableringsfrihet för förskolor med etableringsfrihet för skolor och sålunda tvinga kommunerna att ge medel även till alternativa förskolor.

2003/04:Ub342 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att garantera ekonomisk rättvisa åt friskolorna.

2003/04:Ub367 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en s.k. riksprislista skall användas i de fall där kommuner och fristående skolor inte kommer överens om nivån på ersättningen.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att även vuxenutbildning bör kunna erbjudas av fristående utbildningsenheter.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om underlättande av etablering av fristående gymnasieskolor.

2003/04:Ub374 av Göran Norlander och Kerstin Kristiansson Karlstedt (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om riksrekryterande gymnasieutbildningar och fristående gymnasieskolor.

2003/04:Ub377 av Inger Davidson m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Skolverket som tillsynsmyndighet för fristående skolor för funktionshindrade.

2003/04:Ub378 av Inger Davidson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppföljning och utvärdering av fristående skolor skall utföras av Skolverket men att fristående skolor skall erbjudas att delta i kommunens uppföljnings- och utvärderingssystem.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fristående skolor inte skall ha rätt att neka elever tillträde.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fristående gymnasiers rätt att starta individuella program.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fristående skolors rätt att bedriva vuxenutbildning.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommuner skall bekosta skolskjuts även till fristående skolor så länge det inte innebär en merkostnad för kommunen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om beteckningen fristående skolor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett nytt ersättningssystem med möjlighet till överklagande för fristående skolor.

2003/04:Ub388 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa lika villkor för fristående och kommunala skolor.

2003/04:Ub391 av Håkan Larsson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att granskning av fristående skolor skall utföras av det nationella kvalitetsinstitutet.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att fristående skolor skall vara förpliktade att ta emot elever med behov av särskilt stöd på samma villkor som kommunala skolor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om möjligheten att inrätta det individuella programmet vid fristående gymnasieskolor.
11. Riksdagen begär att regeringen snarast låter utreda hur de nya bidragsreglerna påverkat situationen för de fristående gymnasieskolorna.

2003/04:Ub427 av Gunilla Carlsson i Tyresö m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tillsyn och godkännande av fristående skolor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att säkerställa att de fristående skolorna inte skall utsättas för att kommunerna har insyns- och granskningsrätt i de fristående skolorna.
4. Riksdagen begär att regeringen återinför riksprislista för gymnasieutbildningar.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av riksnorm för grundskoleutbildning.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunalt veto mot friskoleetableringar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om friskolornas frihet.
8. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning att se över entreprenadlösningar på skolans område.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om begreppet friskolor.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätt till fritidsverksamhet.

2003/04:Ub428 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp, fp, v, c):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning i HBT-frågor vid fristående skolor.

2003/04:Ub436 av Carina Hägg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om offentliga medel till konfessionella skolor.

2003/04:Ub437 av Hillevi Larsson m.fl. (s):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om undervisning i HBT-frågor vid fristående skolor.

2003/04:Ub438 av Inger Davidson m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa etableringsfrihet för förskolor.

2003/04:Ub439 av Alf Svensson m.fl. (kd):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommuner skall bekosta skolskjuts till fristående skolor så länge det inte innebär merkostnader för kommunen.

2003/04:Ub486 av Helene Petersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om enskild förskola.

2003/04:Ub498 av Alf Svensson m.fl. (kd):

35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjliggöra för fristående skolor att bedriva individuellt program.

2003/04:N330 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheterna att driva skolor med mindre elevantal än 20.